Број 164. У Новом Саду, у уторак 26. јула 1905. Година XL.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. за четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот на четврт године 8 круна 75 пот.
За остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од почетка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне а за стране земље годишње 6 круна.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање „Рада“ дионичарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чанића,
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Избор у Липтовском Св. Микулашу.

Јуче је био избор посланика у Липтовском Св. Микулашу. Према министру Лањију, стајао је словачки народносни кандидат Стодола. И министар Лањи — победио је са 33 гласа већине.

Ово је већ трећи избор, где стоји Лањи према Стодоли. На општим изборима победио је Лањи. Кад је постао министар захвалио је на мандату, али је поново кандидовао. Тада је било три кандидата. Лањи, Стодола и кандидат кошутове странке Турански. Стодола је добио тада највише гласова: 1455, министар Лањи 1339, а Турански 191 глас.

Због тога што ни један кандидат није добио натполовичну већину, дошло је до ужег избора између Стодоле и Лањија.

На овај избор погледало се са великом пажњом. Липтовски Св. Микулаш је чисто словачки срез. У њему је једва око 200 мађарских гласова. И сад је било питање: Како ће се држати Кошутова странка, јер су сви они били за Туранског.

Владина странка је осула велику ватру на Кошутовце. Бедила их је, да хоће да помогне народносном кандидату, панслависти, против Мађара Лањија, а то је бајаги издајство мађарске народне ствари.

Но поједини Кошутови листови одговарали су доста отворено. „МађарЕштилап“ је питао: „Ко је икада видио да је суд узео некоме лопову у призрење то, што је — Мађар? Стодола и ако је народњак, он је поштен човек и тражи саборски мандат на основу свог уверења. Лањи је Мађар, ал тражи мандат на лажној основи. Мађари кад већ треба да бирају, боље је нека бирају поштеног панслависту, него његову екселенцију трабантског министра, који се бори против читаве државе.“

Словачка народна странка развила је била живу агитацију. Посланик кулпинског среза Милан Хоца недељама је био тамо, где беше најодлучнија изборна борба. А кад се приближио дан избора, дошло је неколико народносних посланика Румуна, да раде за Стодолу, управ да својим присуством окураже Стодолине бираче и спрече незаконитости

Но и власт је радила. А зна се како ради. Било је пуно војске а народносни посланик др. Влад, једва је остао читав. Пресија беше ужасна. И изборна борба свршила се тиме, што је министар Лањи добио 1.578 гласова, а Стодола 1.545. Министар је победио са 33 гласа већине.

Овога пута изашло је 128 бирача више на биралиште но прошли пут. Стодола је добио 90 гласова више но прошли пут, а министар Лањи 229 бирача ввише но прошли пут. Занимљиво је питање: шта су радили Мађари Кошутовци и други чланови опозиције? Последњих дана гговорило се свакојако, и ми не знамо тачно како су се држали, али да су одлучно били помогли Стодолу, он би без суумње прошао. Но дотле није дошло.

Владина странка чинила је на мађарске бираче велику пресију и неки ссу се обратили на Банфија: Шта да чине? Банфи је одговорио бројавно: Под данашњим тешким приликама држим да је већа несрећа, ако буде изабран апсолутистички министар, но ако уђе још један народносни посланик у сабор. Ако тако нее мислите, онда се уздржите од гласања, ал за Лањија не гласајте никако.

Докле се мађарска опозиција будее борила овако, т. ј. само са једном рууком, дотле она неће победити нити ће се ствари окренути на боље. Док вође те опозиције поручују бирачима: „Већа је несрећа да уђе под данашњим приликама Лањи, него да уђе још један народносни кандидат у сабор“, дотле ти бирачи и неће ићи са одушевљењем, а без одушевљења нема победе.

Морамо признати, да се у појединим местима и крајевима буди мађарски народ И хоће да се води начелна политика, а да престану народносна трвења Али баш вође мађарске опозиције још не увиђају шта им је дужност.

Избор у Липтовском Св. Микуллашу није донео оно, што су многи очекивали. Изостао је из сабора Стодола, једаан од најјачих словачких родољуба и није показала мађарска опозиција оно, што је требала да покаже.

Криза у Угарској.

Бирачко право и социјалисте

Сви социјалистички листови, нарочито талијански и аустријски жестоко нападају управу будимпештанских социјалиста (међународних) због њихових измотавања са министром Криштофијем. Пребацују им, што су и ишли тамо и што су му дали прилике, да код безазленог света скочи у цени. Он је све лепо удесио и говорио као „приватна личност“ а не као министар. Могао је рећи што је хтео. Но у опште, вели бечки социјалистички лист „Volkstribüne“ будимпештанске социјалисте нису требали, да се упуштају са једном владом, која је пала и која није уставна, а још мање треба за такву владу да вуку кестење из ватре. — Управа „међународних угарских социјалиста“. у опште води неки „социјализам“, који није социјализам и чини што социјалисте не би смеле чинити. Тако мисле данас о њима социјалисте целога света, а друкчије се и не може мислити. „Голднеров социјализам“ многима ће донети хасне, а народу никакве користи, но само штете.

У ствари шајкашких ритова.

Шајкашке општине затражиле су да им се ритови, којима је до сада ритски одбор у Тителу руковао, на привремено руковање предаду дотле, док парница о подели ритова не буде окончана. Сматрамо за дужност, овде изнети, колико која општина рита поседује и колико треба, да јој се 15. августа о г. на уживање преда.

Чуруг	поседује	6020	јутара	1578	□°
Надаљ	„	1559	„	707	„
Госпођинце	„	2772	„	70	„
Жабаљ	„	5386	„	1326	„
Ђурђево	„	3774	„	320	„

ПОДЛИСТАК.

САД ЈЕ ДОЦКАН.

— Америчка повест. —

— Хеј, влаковођо. кондуктеру, машинисто! Каква је ово неуредност? Већ је четврт на једанаест, а воз никако да се крене. Учинићу пријаву код управе; тужићу железничко друштво. То је нечувено, да човек мора толико чекати.

— За Бога, господине, немојте тако ужасно викати. Са свим сте ми узрујали живце.

— Али молим вас, тако харчити скупоцено време!

— У путу ће воз већ надокнадити то, што се одоцнело.

— Моје је време ипак упропашћено. Воз ће надокнадити само своје закасњење, али моје не. Шта сам све могао за то време. А у овој скрлетци са гвозденим шипкама, чега да се лати човек.

— Читајте новине.

— Имате право! Ево их баш у руци ми. Одмах ћу почети. Врло сам вам захвалан на овој срдачној опасци. Али пре но што бих се удубио у читање, смем ли знати, коме да сам захвалан на овоме добром савету? Ја сам Атанасије Дик, творничар телефона.

— Врло ми је мило. Из чувења знам вас већ одавно. У осталом ја сам Беатриса Пас, кћи власника ципеларске творнице, код «турске папуче».

— Ах, онога, што зготовљава оне изврсне зимске ципеле од крокодилове коже?

— На служби.

— Врло се радујем! Заиста се радујемм овој срећи. Извините, што сам се мало час љутио. Нећу вам више сметати. Је ли, дозвољавате, да читам новине.

— Ако желите!

Воз се крене, а Беатриса Пас, ова 266 — 30 година стара, врло пријатне спољашности и женска, наслони се на прозор и уживаше у прекрасној панорами, што крај ње пролеташе. Атанасије Дик се пак удубио у новине, којеје су му све лице закрилиле, проучавајући оогласе.

У Америци не цене много онога творничара, који и друго шта чита осим огласа. .

Беатриси Пас и Атанасију Дику најајпосле досади овако забављање. Мис оде с прозозора и седне поново на своје место, а творничарар смота новине и почне гласно зевати.

— Али, господине, немојте зевати, јер ћу богме почети одма и ја.

— Имате право. Нема ничега одвратнијег од разјапљених усти; изгледају као каввa раствореннa путна торба. Али шта да радим? новине сам већ прегледао; чим да утучем ово несносно време?

— Радите, шта хоћете. Не држим ја увек у приправности добре савете за вас.

Творничар извади часовник, погледа на њ, нешто прогунђа, затим се загледа у девојку.

— Драга госпођице Беатриса! Смем ли вас нешто поверљиво запитати?

— Зашто не?

— Имате ли ви већ свога избраника? Јесте ли обећали већ коме своју руку?

— Нисам, још сам слободна.

— Ни ја не носим још ружичне окове брака. А уз то данас сутра ћу већ и остарити. Заиста крајње је време да потражим жену. Приход од моје творнице доста је леп, да не бих дошао у неприлику, када би ми жена хтела да проведе лето у којем морском купатилу. Време ми је скупо. Једва доспевам, да правим познанства. Судбина ме ретко доводи у друштво женскиња. Али ви ми се, госпођице, допадате. Смем ли запросити вашу руку?

— Господине! Ви ме потпуно доводите у забуну својим питањем. Не знам, шта да одговорим. Ваша ме је просидба изненадила, тако је изненадно дошла.

— Гледајте ме добро, па ми одговорите, да ли вам се допадам?

— Жао ме је, али вам морам одговорити са: не. Ја, искрено да признам, врло волим сама себе. Од мушких пак врло много тражим. У својим мислима створила сам један идеал...

— Који...

— Који ни мало не личи на вас.

— Жао ме је. Јако ме је жао. Хтео сам за време путовања, да склопим брак, што је и иначе већ одавно моја мила идеја. Сад опет

Мошорин поседује	3552	јутара	73	„
Ст Иван „	2026	„	300	„
Вилово „	1208	„	1220	„
Лок „	965	„	1050	„
Гардиновце „	1089	„	580	„
Тител „	3203	„	350	„
Доњи Ковиљ „	1602	„	340	„
Горњи „ „	2515	„	40	„
Кађ „	3535	„	1480	„

Српска патријаршија поседује 2220 јутара 1106 □° На просветне цели истављено је 2000 јутара.

По гласу завршна рачуна од год. 1904, што га је ритски одбор склопио, од оног дела рита, што га је конзорција имала на уживање но ритском одбору у току последњих година делом већ предала и који се посебно рукује, износио је целокупан

приход	1,769.280 к 40 ф.
Целокупан расход био је пак	817 057 к. 40 ф.
те је чист приход . .	952.223 к. — ф.

Она половина рита, којом је ритски одбор већ руковао, као део општина, имао је целокупан

приход од .	2,165.220 к 12 ф.
а расход од	1,202.231 к. 80 ф
те је чист приход . .	962 988 к. 30 ф.

Те тако чини чист приход конзорцијина и општинска дела рита, који је сада под руковањем ритског одбора свега . . . . . 1,915.211 к. 30 ф.

У расходу су главна издавања:

на издржавање насапа укупно	343.749 к. 18 ф.
годишња рата на зајам од 4 милијона круна .	185.968 к. 16 ф.
годишња рата на зајам од ½ милијона круна	25 569 к. 91 ф.
годишња рата на зајам од 1 милијона круна .	74 032 к. 50 ф.
дневнице, ни мање ни више само	**8.112 к 50 ф.**
У заводима има уложено готовине	1,280.000 к — ф.
Вредносних папира има у своти	2,180.046 к 31 ф

Када толики силни капитал лежи, које у готовини које у папирима, требало би, да се што више отплаћују дугови, особито онај од 4 милиона круна, који је фактично пак исплаћен само у своти са 3,720.000 К (завод је задржао диференције на курсу 5½%, ½% и 1% за руковање) а амортизација тог зајма је према данашњим приликама врло скупа Општине плаћају 5·50% на 50 година, а зајмови те врсте се могу лако добити са 4—4·25%.

Како је тај зајам и по коју цену склопљен, изнећемо у своје време на јавност, да виде Шајкаши, куд се дева Немањино благо и на које цели, но изјавити морамо, да општинама никад није саопћен обрачун на што су тих 3,720.000 К зајма фактично утрошени и дали је баш било потребе утрошити их, кад се толика грдна свота на одржање насапа приноси Општине треба само да дају новац, а колико и нашто ће се потрошити, то се њих не тиче, јер код ритске задруге ја правило: „плати па ћути, а рачуна не ишти“.

Но хвала богу приближује се време да ћемо и са том пијавицом, ритском задругом, за навек раскрстити.

Оволико смо нашли за потребно за овај мах Шајкашима односно поседа и прихода његових ритова саопштити, а за кратко време јавићемо им се крупнијим стварима да виде како се руковало више од четврт века са њиховим имањем, што су им дедови на бојном пољу крвљу својом заслужили.

Стари Граничар.

Руско-јапански рат.

Главни заступници Русије и Јапана, који ће водити преговоре о миру, Вите и Комура, већ су почели преговоре. Истину о томе тешко је дознати. Ономе што доносе поједини листови не може се поклонити вере. То су нагађања. Берлински „Локал Анцајгер“ вели да Јапанци траже: Порт Артур, Дањни и сва утврђена места. — Управа у Манџурији да пређе у јапанске руке. Сви убојни бродови руски који су у неутралним заливима, да се предаду Јапанцима. Сахалин да буде такође јапански, па чак и амурски крај. Напослетку да плате Руси у име отштете 4—6 хиљада милијона круна. (4—6 милијарди круна.)

Нема сумње да би руски изасланик брзо прекинуо преговоре, чим би Јапан то затражио. У осталом меродавни политичари немају наде, да ће се мир склопити.

На бојишту је све мирно, одонуд нема ни најмање вести.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. — 1. августа

отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем јула истиче претплата, да изволе исту за време, за месец август обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло

Српски Соко у Чортановци.

Радујемо се, што ова добра и здрава установа добија у Српству све више маха. У недељу 24. јула основали су и Срби у Чортановци „Српског Сокола“. Изабрали су већ и часнике, а правила су послали кр. зем влади на одобрење.

Сељак — министар.

У новообразовано шведско министарство ушао је и један сељак, као министар пољопривреде. То је први случај у Шведској, да је сељак министар. Истина у 18. столећу у сабору играли су шведски сељаци угледну улогу, но доцније буду од племства потиснути. — И у Данској има министар-сељак и то још од 1901. год., Ола Хансен, који је такође министар пољопривреде. Занимљиво је, да баш у ратарској држави, Норвешкој, још никада није био представник тога сталежа министром; тамо правници воде главну реч.

Тамница једнога краља.

У Италији ће се наскоро продавати путем јавне дражбе тамница, у којој је пре четири столећа био заробљен Фрања I., француски краљ. Тамница је у кули „Рока ди Пизигетоне“. У њу су 24. фебруара 1525. после битке код Павије, затворили овог витешког владара. Соба у којој је краљ био затворен налази се на другом спрату и данас је још показују странцима. Из ове тамнице писао је краљ својој матери оне знамените речи: „Све је пропало, само је част остала. Доцније су одавде краља, Фрању I пренели у Мадрид, и оданде су га пустили на слободу тек онда, када је потписао један срамни уговор мира.

Аустријски агент — мухамеданац.

Ми смо раније донели вест по земунском „Рајопу“, да је Милер цивилни аустријски агент у Солуну умро кад мухамеданац. Исти лист о смрти Милеровој сада доноси још и ово: Милера су испрва држали за Јевреја, али он је био католик. Кад је био на умору, упита лечник Милера, да ли да му позове католичког свештеника, да се исповеди. Милер му одговори: „Приправан сам умрети, и хтео бих да се исповедим. Као слободоуман човек, ја никакве верске разлике не познајем. Многе сам вере проучавао и допадају ми се све, али једну највише волим, и та је ислам. По срцу сам мусломан, правоверан и сталан у својој вери. За мене имају исламски обреди неодољиву чар... Љубим Мухамеда и поштујем као највећег генија човечанства. Онда је изговорио из корана неколико стихова на арапском језику; окупао се; хвалио арапску ношњу као најидеалнију на свету. Напослетку је узео авдес и из свег грла завапио: Ла илах, ил Алах, ва Мухамед ресул Алах! (Један је Бог, и само је један Бог а Мухамед је његов пророк

Јавне месарнице у Вечу.

Услед скупоће меса и непрекидног дизања цене му, у Вечу је варошко представништво после пуна четир сата договора, на ком је и др. Луегер учествовао, решило, да у поједине округе отвори, покушаја ради, јавне месарнице, где ће се моћи

морам чекатти неколико година док не пођем на какав дужи пути и док се вољом судбине не састанем опет са каквом милом девојком на путу. То јест, ако дотле не заборавим ову тему.

— Штета, што нема овде више женских. Можда би вас која извукла из ове неприлике. Овако вам је пак време сасвим пропало, и ја потпуно умем да схватим и оценим тај ваш губитак.

— А овај пут сасвим би доста дуг био, да свршимо и све церемоније.

— Где сте хтели, да се венчате?

— На три четврти сата одавде је Луј-Виљ. Тамо стоји воз по сата, за то време би нас градоначелник рахат могао венчати.

— И ви бисте дозволили, да вам по томе жена сама даље путује, да уреди своје ствари?

— Зашто не? Оставио бих јој на вољу, да се врати кад хоће. И жене имају ствари, које морају уредити, пре но што узму на врат старање о мужевљевим стварима и кућевним пословима. Добро знам, шта можемо захтевати од женскиња.

— Што се тиче ваших назора, морам признати, да сам потпуно задовољна с вама. Међутим смем ли знати, да ли увек носите таку браду, која вам тако стрши иза ушију?

— О не! То је само берберова невештина.

— Шта чујем! Ви сте таква распикућа, да ни ту малу операцију не извршујете сами?

— Берберова је рука бржа. И тако уштеђено време надокнади ми два-пут оно, што платим берберину.

— То је већ што друго. Али гле, гле! Ви вадите коњак! Волите алкохолна пића? Зар нисте члан друштва за умереност?

— На жалост, овога раскоша не могу да ускратим себи. У осталом изванредно је добар, могу рећи, да није онај обични...

— Јао, не отварајте га! Смучиће ми се већ и од мириса му.

— Ни за цео свет нећу да сам вам на терету. Пре ћу запалити. Имам изврсних цигарета.

— Бр-р-р! Од дима ме хвата несвестица...

— Али да запалим можда на какву мирисаву цигару?

— Добићу водену болест ако један дим повучете предамном.

— Онда нећу пушити. Будите умирени. Премда верујте, ни председник републике не пуши боље у белој палати. Него, ако дозволите шмркнућу мало од овог изврсног бурмута...

— Ви и бурмут шмркате?

— Желите ли да се одрекнем и овога?

— И ви бисте заиста могли се одрећи и тога уживања?

— На сваки начин.

— Знате шта? — Дајте мало мени.

— Врло радо. Изволте.

И тако, као стари пријатељи шмркајући бурмут, нису ни осетили како време пролази.

— Понудите ме једном цигаром. И сама пушим по каткад.

— С особитом радошћу.

— Или ваљада боље цигаретом.

— И цигаретом, с драге воље.

— Али пре но што запалим, заиста не би шкодио који гутљај тог доброг коњака. Молим вас, отворите боцу.

— Ах! Сад ће већ бити пријатно путовање. — Сто му врага! потпуно смо једнака укуса. Али зашто сте мало пре све то одбијали?

— Хтела сам, да проучим ваше назоре обичаје, природу; била сам радозната, да ли знате умерити се. Хоћу, да вам на пређашње питање тачније одговорим.

— На моју женидбену понуду?

— Да. И сада, по стеченом искуству...

— Ах! Могу се надати?

— Задобили сте потпуно моју наклоност.

— Ах, ала сам срећан!... па ипак несрећан! Јест, страхота несрећан!...

— Шта је? Зашто?

— Већ се не можемо узети сад је доцкан.

— Зашто? За име Бога!

— Баш смо сада оставили ону станицу где смо се могли венчати. На првој станици морам изаћи, чекаме тамо милијон трговачких послова.

— Па шта да чинимо?

— Морамо чекати, док се случајно опет не састанемо и не узимамо довољно излишна времена, да га можемо употребити на венчање!

Превео: А.

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, нарекао је једнодушно ово:

СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство. (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине „на и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба

месо јевтиније добити него од касапа. За сада ће се таке јавне месарнице отворити у десетом, шеснаестом и двадесетом округу, у Бечу. Уједно су упутили варошки сенат, да се са месарима, продавцима меса, споразуме односна цене меса, а уједно да месари без дозволе власти не могу дизати цене. — У Земуну је градско веће хтело такођер такву једну јавну месарницу да отвори, услед учестане тужбе од стране грађана у погледу дизања цене, и тек после споразума са месарима, да ће строго солидне цене одређивати — одустало је веће од исте намере.

Удавило се при спавању.

Ових дана у општини Доњој Петерфа-и, у шопронској жупанији, десио се овај необичан и несрећан случај. Трогодишњег дечка, ондашњег имућног сељака, Јована Ибија, нађу прекјуче мртва у постељици му. — Ожалошћени родитељи, који су брижно неговали и чували своје јединче, никако нису могли да разуму, од чега је дечко умр'о, кад је у вече тога дана био још здрав и чио. На послетку утврде лечници, да се дете угушило у сну у силним јастуцима, који су га морали претрпати тако, да није могао ваздух да му допре до уста.

Књаз Потемкин у Америци.

Српски лист, што излази у Америце, „Српски Родољуб," доноси под насловом: „Дошао као сиромах" ово: Са француским паробродом Ла Бретањ, који је стигао у прошли понедељак, стигао је руски књаз Потемкин, син оног чувеног књаза, у чију част су назвали ратни брод Књаз Потемкин, који је био пре неколико дана пао у усташке руке у Одеси.

Књаз Потемкин је дошао у Америку као прости емигрант, путујући у 3. класи. Он је приљубио Толстојеве идеје. Донео је са собом 25 хиљада долара у новцу и много драгих камења. Намерава се настанити у Америци. Рекао је инспекторима у Елис Аиланду, да ће отићи код руског свештеника Хотовицкија али тамо није пристао. Заступници американских листова покушали су да дознају што од руског конзула о доласку књаза Потемкина, али конзул није хтео говорити о књазу.

Удари сунчанице у војсци.

Ужасна жега, која је била последњих дана, имала је опет својих жртава у војсци. Писало се већ много о несрећним случајевима и патњи војника за време летње препеке, па ипак војничке власти без обзира по највећој жези и даље гоне и муче војнике, који падају као жртве обести својих виших часника. Зар се овоме не може стати на пут?

Сад опет јављају из Стоног Београда, да је 26. јула тамо по највећој жези после дводневног пешачења стигао из Будимпеште 69. пешачки пук и 24. ловачки баталијон. Улазак војске у Стони Београд пружао је врло жалостан призор. Изгледала је као после какве битке, из које су се с тешким губитцима повукли. Близу 200 војника разболео се од сунчанице. Од ових је десети део платио главом. Највише је страдао ловачки баталијон, јер је 60 момака добило сунчани удар, од којих је неколицина већ поумирало.

Да се осврнем и — завршим.

У 162. броју „Заставе" одговорио је г. Ђорђе Вујаклија на моју изјаву у 154. бр. „Заставе".

Не волим уопће јавно расправљати, а поименце, не волим о оним стварима, које се могу и другим путем довести у ред. Истина, да добро и напредак сваке јавне установе, дакле и Српског Учитељског Конвикта у Новом Саду, често захтева, да се установа путем јавности поправља и унапређује. Али зато још није јавност жељна, да јој се унутрашње ствари једнога завода потанко износе и да јој се рачуни, једанпут штампани, износе јавно у разним комбинацијама. То није нико тражио, па то није тражио ни „Један родитељ и члан Конвикта" у 11. бр. „Школскога Одјека". Он је молио обавештај о суфициту од 2000 К, обавештај о снажнијој храни што је давата питомцима и више пута, и обавештај, како се прошле године изашло с питомачким уплатама на крај, а прошлих година није се могло. То је тражио, да се расветли, а на ова директна питања нема директна одговора у изјавама г. Вујаклије, а на та питања није одговорило ни председништво Конвикта у 147. бр. „Браника" како треба.

Г. Вујаклија први је изишао у 153 бр. „Заставе", и тако изнео ствар пред широ читачку публику, из тобож разлога, што му „Ш. Одјек" споро излази, сваких 15 дана, и тобож што ствар „није хтео да обеси на велико звоно!"

„Један родитељ и члан Конвикта" одговорио је опширно председништву Конвикта у 12. бр. „Ш. О." на дато му објашњење у 147. бр. „Браника". Мени је остало, да се осврнем на одговор г. Вујаклије у 162. бр. „Заставе". Бићу у овом кратак.

Нисам рђаво забележио, нисам рђаво чуо, а нисам ни пречуо, што се у одбору и на скупштини догађало. То би се могло десити можда човеку, који је у тој ствари нов и коме је прва година, откако почиње Конвикт познавати, као што је то случај са г. Вујаклијом.

За речи, које јавно напишем, стојим добар. Рекао сам у својој изјави, да се „уштеде" од 2000 К и од 5000 К не помињу ама баш нигде, па ни у извештају председникову, него тек у „Бранику". Ако ко узгред токо крупну ствар наговести или у завијеном облику дода у извештај, то не значи скоро ништа. И ту сам на крају рекао: „Допустите да посумњам, да то није сасвим тако". При том и сад остајем. Укратко ћу то и доказати.

У извештају г. Вујаклије, што га је поднео скупштини Конвикта, стоји: „Кост је по особи износио 164·90 К годишње или 16·49 К месечно, према томе уштеђено по цени подузетника 2660 К". — Шта значи ово? То значи само то: Да се била исхрана издала подузетнику по 20 К од особе, издало би се више по особи месечно 3·51 К и — ништа више. Ако баш хоћете, то је она претпостављена уштеда. О уштеди од 5000 К нема пак у извештају г. Вујаклије и председништва ни беле. Тих 5000 К „уштеде" воде своје порекло из извештаја у „Бранику". Па и о тој уштеди како се разно наводи! Председник г. А. Вујићанин наводи у „Бранику", да је уштеда 4830 К, и то од уштеде и чланарине. Г. Вујаклија у првој својој изјави у 153. броју „Заставе, каже, да „целокупна уштеда у овој години према лањској износи близу 5000 К. А по другој изјави г. Вујаклије у 162. бр. „Заставе" у скупштини је „благајник дао тачан извештај и споменуо, да је у овој години уштеда око 5000 К." И напослетку, у тој истој другој изјави тврди г. Вујаклија на другом месту, да од улога 7.555 К. што је у новчаном заводу, остаје сад опет 5584·58 К. уштеде. — Зато се ми мора да пита, каква је то „уштеда", кад се не знаа тачно, ни колика је? Зато опростите, али ја признајем, ово не разумем! И зато опет „допустите да посумњам, да то није сасвим тако!"

Г. Вујаклија тврди, да је „уштеда још већа." (Од које своте? Од 4830? Или од близу 5000? Или од своте око 5000? Или од 5584·58 К?), кад се узме да су зидање и оправке, намештај и оправке и разни издаци заједно износили 2104·36 К, што је, велики, врло много за једну годину. Али зато умело је те исте ставке и још друге да сабере председништво у „Бранику" баш за сваку поједину годину, кад је прошлим годинама за косе извукао дефицитее.

Још зове г. Вујаклија мене и „Једног родитеља и члана Конвикта", да прегледамо билансу и благајничке књиге, (дакле и ако касније, сетио се путта и начина) и да се уверимо, да у овој години имма уштеде. Даље моли, да после тога изјавимо у „Застави", о чем смо се осведочили. На то одмах одговарам, да сам ја прилично начисто о свему, а како мисли о том „Један родитељ", то је његова стварр. Зато већ сад изјављујем, да уштеде: има, имаа, има! Али одма додајем и то, да то није сасвим тако!

Допуштам, да г. Вујаклија има донекле право, да оцена из краснописа не утиче на прелажење у виши разред. Али и без тог осмог пало је седам питомаца, а не шест, као што је у званичном извештају г. Вујаклије. У њему се још каже, да сву сви пали само из првог и другог разреда. Она шестворица јесу, али онај седми питомац је седмошкоолац, па не треба ни њега прећутати, већ ради таччности. У толико као тајник исправљам извештај г. надзорника

Даље ми пребацује г. Вујаклија, да својом изјавом износим нашу ус анову, Конвикт, на рђав гласас. Морам запитати: Како? Чим? Ваљда не тек тимеме, што су г. председник и г. Вујаклија изабрали „Бранник" и „Заставу", да пред широм читачком публиком расправљају ствар Конвикта? Изазван изјавом г. Вујаклије и подстакнут једностраним обавештатајем председништва у „Бранику" изнео сам истину. Никад нисам износио рђав глас о Конвикту, па т то не чиним ни сад. Ако г. Вујаклија ипак мисли, д да се тражећи чистине и износећи истину износи Конвикт на рђав глас, то је онда његово мишљење, а, и нека потражи тога што износи Конвикт на рђав гласас, прво у себи. — Ја сам пак слободан друкчије д да мислим.

Напослетку ми добацује г. Вујаклија, да ниије лепо, да члан одбора, па још тајник, изриче сумњу јавно о овим „суфицитима." О том, да ли је лепо или није, што сумњам у оне бројеве, да ли су сасвим онаки, као што би хтели они да их јавно представе, о том не тражим пресуде од младог г. Вујаклијије, који нема за то потребне хладнокрвности и скромности. Стога се и не могу упуштати у подробније разлагање о свему, што спада овамо.

Г. Вујаклија се чуди у опште свему, што сам у овој ствари написао. Ја се писању г. Вујаклије не чудим.

Нови Сад, 24. Јула 1905.

Мита Ђорђевић.

Брзојави „Застави".

Стигли 26. јула.

Бомбе у Новој Пешти.

Будимпешта. У згради бродарскког друштва „Дунубиуса" и кожарску творницу браће Маутнере непознати атентатори били су сместили бомбе Зидови зграда су неповређени, штета је незнатна. По свој прилици, да су атентатори творничког радници, које су агитатори побунили, да на тај начин нашкоде творницама.

Избор посланика у Липтавском Св. Микулашу.

Липтовски Св. Микулаш. Министар правде, Лањи изабран је за посланика са 33 гласа већине против народносног кандидата Словака, др. Емила Стодоле.

Криза у Угарској.

Будимпешта. Тиса је написао чланак, да се либерална странка може само онда здружити са осталим странкама, које стоје на поравнању од 1867. године, ако те друге странке војна питања избаце из програма и почну радити на консолидовању угарске државе.

Састанак енглеске и француске флоте

Портсмут. Француска флота допловила је поздрављена великом гомилом света и пуцњавом топова. Француска флота поздравила је јахту енглеског краља. Чим је флота бацила котве, посетио је француски адмирал енглеског краља. — На краљевој јахти био је ручак, на коме су учествовали краљ, његова породица и официри француске флоте. Краљ је у својој здравици изјавио наду, да ће ова посета здружити обе државе још чврће. Споразум обеју држава биће ослонац мира Француски посланик Камбо одговорио је, да се срдачни односаји између Француске и Енглеске имају приписати утицају еоглеског краља.

Руско-јапански рат.

Петроград. Генерал Линђевић брзојавља о појединим сударима извидничких чета.

Судар железничких возова.

Шпренберг. Брзи воз, који је долазио из Берлина, натрчао је на герлички вечерњи воз. Више кола берлинског воза су искрхана. Погинули су или су озлеђени сви путници. До сада су нашли седам лешина.

Немири у Русији.

Петроград. Близу Новоросијског напала је светина железнички воз. Козаци су пуцали да је растерају. Више људи је убијено и рањено (Чивутска вест. — Пр. ур. „З.").

Трговина.

НОВИ САД, 26. јула 1905. године.

Пшеница прве каквоће 14 к. — п. до 15 к. 60 п.	за 100 кила
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.	
Пшеница средња 15 к. 20 п. до 15 к. 40 п.	
Пшеница лакша 14 к. 80 п. до 15 к. — пот.	
Наполица 13 кр. — пот. до 13 кр. 60 пот.	
Јечам нови 12 круна 20 пот. до 12 кр. 40 пот.	
Зоб 11 кр. 20 пот. до 11 кр. 40 пот	
Кукуруз у зрну ст. 16 кр. 80 п. до 17 кр. — п.	
Кукуруз у зрну н. — кр. — п. до — кр. — пот.	
Маст 148 кр. — пот. до — кр. — пот.	
Сланина 148 кр. — пот. до — кр.— пот.	
Сланина паљена 148 кр. — п. до — кр. — п.	
Свињи угојени тешки 100 до 102 пот.	по кили
Свињи средњи . . 96 до 98 „	
Свињи лаки . . . 88 до 92 „	

живе мере.

*

Извештај филијале Српске Банке у Будимпешти од 7. августа 1905. — Данас је продато у готовој роби: Пшенице потиске: 300 мтц., каквоћа 81—— по К 17·———·——; Х. М. Вашархељске: —— мтц., каквоћа —·— по К —·—; — Будимпештанске околине: — мтц., каквоћа — по К ————; Банатске: —— мтц., каквоћа —·— по К —·——; Бачке: —— мтц., каквоћа ——— по К ——— Сентомашке: —— мтц., каквоћа —·— по К —·—; Турско-бечејске: —— мтц., каквоћа — по К —·—; Старо-бечејске: —— мтц., каквоћа — по К —·—; Врбашке: —— мтц., каквоћа —·— по К —·—; Панчевачке: — мтц., каквоћа — по К ——; Магазинске: —— мтц., каквоћа — по К —— (Све цене за 3 месеца).

Нова жита: Пшеница потиска: 200 мтц., каквоћа 80— по К 17·15——·—; — Будимпештанске околине: 300 мтц., каквоћа 77·5—— по К 16·40——·—; Горњо-мађарске: 500 мтц., каквоћа 79·5 по К 16·65. Раж: 1000 мтц. по К 13·05— (за готово паритет Будимпешта). Кукуруз: 100 мтц. (бугарски) по К 16·25——·— (за готово).

Закључци.

Пшеница за октобар 1905. . .	К	16·02—16·04
„ „ април 1906. . . .	„	16·42—16·44
Раж за октобар 1905.	„	13·——13·02
Зоб за октобар 1905.	„	11·86—11·88
Кукуруз за август 1905. . . .	„	16·10—16·12
„ „ мај 1906.	„	12·48—12·50
Репица (Kohlreps) за август 1905.	„	24·30—24·50

После подне.

Пшеница за октобар 1905. . .	„	16·04—16·06
„ „ април 1906. . . .	„	16·48—16·50
Раж за октобар 1905.	„	13·06—13·08
Зоб за октобар 1905.	„	11·84—11·86
Кукуруз за август 1905. . . .	„	16·24—16·26
„ „ мај 1906.	„	12·48—12·50
Репица (Kohlreps) за август 1905.	„	24·30—24·50

Иноземство: Америка и остале житне пијаце непромењене.

ПОТРЕБУЈЕМО ЈЕДНОГ

старијег помоћника,

који је потпуно вешт аранжирању излога.

Захтева се знање српског, мађарског и немачког језика. Ступање одма или за 14 дана.

Браћа Константини
помодна мануфактурна трговина
759 2—3 **Стари Бечеј.**

Школска објава.

У српској народној учитељској и учитељичкој школи у Сомбору школска година почиње 19. августа (1. септембра.)

У учитељску се школу примају Срби православне вероисповести, који су навршили 15 године, телом су потпуно здрави и свршили су 4. разред или гимназије или реалке или грађанске школе.

У учитељску се школу примају Српкиње православне вероисповести, које су навршиле 14 година, телом су потпуно здраве и са успехом су свршиле 4. разред српске више девојачке школе. Ученице, које нису свршиле српску вишу девојачку школу, могу се уписати само дозволом Високославног Школског Савета.

Сваки ученик и ученица мора собом донети: 1. крсни лист, 2. школско сведочанство последњег разреда, 3. лечничко сведочанство о успешном поновном каламљењу богиња, а женске су још обавезне донети званичну потврду, да их родитељи могу и хоће издржавати у препарандији кроз четири године. Сваког ученика и сваку ученицу ће прегледати заводски лечник, па кога прогласи због болести неспособним, не ће се ни примити у школу.

За ученике је обавезно становати у интернату, ту ће имати, у најгорем случају, целу опскрбу за 28 К месечно Родитељи су обавезни тачно плаћати за интернат; ко не плати до 7. у месецу, добија опомену, а ако не плати до 15. сматра се да је напустио завод, јер нема срестава за изржавање. Сваки питомац интерната мора собом донети најмање: потпуно одело (зимско и летње), целу обућу, 6 кошуља, 6 гаћа, 3 кошуље за спавање, 6 пари чарапа или 12 пари обојака, 12 џепних марама, 4 пешкира, 12 крогпова, 6 пари манжета, 1 јастук са 2 превлаке, 1 јорган са 2 превлаке, 2 креветна чаршава, чешаљ, четку за зубе, чашу за воду, четку за одело, четку и маст за ципеле и сапун. Сваки комад рубља мора бити означен са почетним словима имена дотичнога.

Ученице смеју погађати и узимати станове само знањем и одобрењем управе и то у близини завода.

Уписивање ће бити за I. разред 1. септембра по нов. кал., за II. разред 2. септ., за III. разред 3. септ., за IV. разред 4. септ., увек пре подне од 8—12 сати, и то за мушке од 8—10, а за женске од 10—12 сати. После прописаног рока нико се не може примити без дозволе Високосл. Школског Савета. При уписивању дужан је свако платити 11 К, и то 4 К уписнине, 5 К за санитас и 2 К за ђачко друштво. Сваки ученик и ученица има бесплатно лечника и лекарије.

Поправни ће се испити одржати 1. и 2. септембра по нов. календару, а приватни 3. и 4. септембра, увек после подне, мушки од $2^1/_2$—$4^1/_2$, а женске од 5—7 сати.

У Сомбору, 25. јула (7. августа) 1905.

УПРАВА
775 1—1 срп. учитељских школа.

В. БЕЧКЕРЕК НОВИ САД

Г. г. учитељи
и
г-ђице учитељице!

Ценећи мучан рад нашег учитељства, прегли смо и ми као млади и напредни људи, да од своје стране олакшамо нашем учитељству тешку задаћу његову. Наиме ово дана даћемо у штампу један списак књига, који ће бити врло практично удешен, тако, да ће учитељи наћи код сваког разреда све оно, што му у том разреду треба: школске књиге, упутства, учила, разни школски прибор и т д.

Овакав списак као што ћемо га ми издати, новина је не само у српској књижарској трговини, већ ни напреднији народи немају овако што.

Ми смо уверени да ће вам српско учитељство признати труд, који око тог списка улажемо. 766 1—5

Књижара
Станковић и Марковић
Нови Сад. **В. Бечкерек.**

МЛАД ЧОВЕК

из добре куће, који је свршио трговачку школу, српским и немачким језиком добро влада, може добити код нас место као

благајник.

Они компетенти, који кауцију положити могу имају првенство. Ступање одмах.

Оферти са сведоџбама и ознаком плате имају се послати на

БРАЋУ МЕСАРОВИЋ
714 3—3 **у Митровици.**

Стечај.

У грађанској закладе нар. добротвора Јована Остојића и жене му Терезије рођ. Зозук отвара се стечај да два стипендијска места за ученике средњих школа или свеучилишта.

Годишња стипендија износи: за ученике средњих школа, док су у месту својих родитеља или старатеља 200 К. а кад су на страни 500 К. а за свеучилишне грађане 800 К.

Права на ова места имају: 1. сродници завештачеви из Суботице, 2. сродници са стране, 3. суботички синови, и 4. Срби из аустро-угарске монархије.

Молиоци имају исказати: да су Срби православне вере, синови сиротих родитеља, да су у наукама бар добар успех показали и добро се владали, и да су потпуно здрави, а сродници имају још званичним изводима матрикула доказати и своје сродство. (За доказ сродства не ће се узимати у обзир никакве приватне изјаве или сведочанства)

Сви, који ове стипендије получити желе, нека своје ваљано снабдевене молбе, упућене на месну српску православну црквену општину најдаље до 6. (19) августа о. г. потписаном пошању, јер доцне приспеле, као и са свима документима непоткрепљене, молбе, не ће се у обзир узети.

Изабрани питомци истовремено не могу какву другу стипендију уживати и мораће се строго придржавати правила, која ће им се по избору саопштити.

Суботица, 17 (30) јула 1905.

Богдан Свирчевић
735 3—3 управитељ
Остојић-Зозукове закладе.

Стечај.

Расписује се стечај на једно стипендијско место за **трговачку струку у закладе Јована Остојића** и жене му **Терезије рођ. Зозук.**

Годишња стипендијска свота износи: за ученике трговачке школе, док је у месту својих родитеља или старатеља 200 К, а кад су на страни 500 К, а за слушаоца трговачке академије 800 круна.

Ову стипендију могу получити: 1. сродници завештачеви из Суботице, 2. сродници са стране, 3. суботички синови и 4. Срби из аустро-угарске монархије.

Молиоци имају доказати: да су Срби православне вере, синови сиромашних родитеља, да су у наукама **бар добар успех** показали и добро се владали, да су потпуно здрави, а сродници још имају доказати **са званичним изводима матрикула** и своје сродство. (Никакве приватне изјаве за доказ сродства не ће се узимати у обзир.)

Сви, који ову стипендију получити желе, нека своје ваљано снабдевене молбе, упућене на месну српску православну црквену општину, најдаље **6. (19.)** августа о. г. потписаном управитељу поднесу, јер доцне приспеле молбе не ће се моћи узети у обзир.

Изабрани питомац истовремено не може уживати никакву другу стипендију и имаће се строго придржавати правила, која ће му се по избору саопштити.

Суботица, 14. (27) јула 1905.

Богдан Свирчевић
717 3—3 управитељ
закладе Јована и Терезије Остојић.

ТРАЖИМ

КОРЕСПОДЕНТА

за српско хрватски и немачки језик, а који је и **стенографији** вичан.

Оферти уз прикључење сведочаба и референција и са ознаком плате, имају се одмах упутити на

IGNAZIA KRIEGER-A
760 2 3 **Fiume**
Südfrüchten & Agrumen Import.

ПОМОДНА МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

САВЕ Ј. КРСТИЋА и БРАТА

У РУМИ

потребује **2 добра и солидна спомоћника**, који сервирају 3—6 година и који говоре српски, немачки и мађарски: вични намештању излога имају првенство.

757, 2 2

ПОМОЋНИК

за **нирнбершку, галантеријску и кратке робе бранжу** од 22—24 године стар нека се оферира фирми

Alexander Steiner
770 2—2 **у Белој Цркви** (Fehértemplom).

На сваком листу водени знак.

Одликовано златном медаљом у Бечу 1902.

Прави египатски папирни омотци за цигаретле [Hülsen] јесте

AIDA

а које су свуда припознате за најбоље за здравље посве нешкодљиве.

207 38—40

Светски експорт.

Добија се у главним и спец. трафикама.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.